

Lamoraal, graaf van Egmond

<https://hdl.handle.net/1874/367120>

BIBLIOTHEEK DER RIJKSUNIVERSITEIT

. TE UTRECHT

1929

Verzameling tooneelstukken

uit de

nalatenschap van

Prof. Dr. J. te WINKEL

No. 153

Decorative floral border on the right edge of the page.

Decorative floral border on the right edge of the page.

Decorative floral border on the right edge of the page.

153 Dr. J. M. M. L. L.
N 479 a

SERIE VAN DRAMATISCHE WERKEN,

TEN DIENSTE VAN

REDERIJKERS EN LETTERKUNDIGE GEZELSCHAPPEN.

N°. 2.

LAMORAAL, GRAAF VAN EGMOND,

DOOR

H. C. SCHARFF.

AMSTERDAM,

J. C. LOMAN JR.

1856.

Zie Prospectus op de achterzijde van den Omslag.

**BIBLIOTHEEK DER
RIJKSUNIVERSITEIT
UTRECHT.**

BOEK VAN DE WATERSCHIEDEN

DE WATERSCHIEDEN VAN DE WATERSCHIEDEN

DE

DE WATERSCHIEDEN VAN DE WATERSCHIEDEN

DE WATERSCHIEDEN

DE WATERSCHIEDEN

DE

DE WATERSCHIEDEN VAN DE WATERSCHIEDEN

LAMORAAL, GRAAF VAN EGMOND.

Historisch Drama in Vier Bedrijven,

door H. C. SCHARFF.

Personen:

LAMORAAL, Graaf van Egmond.

MONTMORENCY, Graaf van Hoorn.

DON ALVAREZ, Hertog van Alba.

WILLEM, Prins van Oranje.

M. RITHOVEN, Bisschop van Yperen.

DON FERDINAND DE TOLEDO.

LAMORAAL, Jonker van Egmond.

FRANÇOIS, Kamerdienaar van Egmond.

De Fransche Gezant.

SANCHEZ D'AVILA, Hoofdman der Spaansche lijfwacht.
Raden, Wachten enz.

EERSTE BEDRIJF.

EERSTE TOONEEL.

LAMORAAL, jonker van Egmond. FRANÇOIS, kamerdienaar.

Het tooneel verbeeldt eene kamer te Willebroek, in Maart 1567. Jonker Lamoraal van Egmond zit in eene kronyk te bladeren. François is bezig eenige werkzaamheden in het vertrek te verrigten.

JONKER.

François! hebt ge in uw jeugd ook 's lands kronijk gelezen?
't Moet anders, dunkt mij, toch wel regt verdrietig wezen
Dat gij niet weten kunt wat ons 't geschiedboek meldt;
Wat wordt toch menig daad van dapperheid verteld,

Die ras vergeten is — wordt zij niet opgeschreven; —
Want ieder heldenstuk, op 't veld van eer bedreven,
Zou door het nageslacht niet dankbaar zijn herdacht,
Had geen historieblad het onder 't oog gebragt.

FRANÇOIS.

Neen, Jonker! 'k heb mij nooit die kunst zien onderrigten;
Mij toefden, reeds als knaap en jong'ling, andre pligten
Dan die ge aan uwe jeugd en stand verbonden ziet;
Het krijgmansleven duldt de stille studie niet.
En ook, ik was tot klerk of priester niet geboren;
Een and're werkkkring zag ik mij, reeds jong, beschoren,
Ik heb Graaf Jan reeds vroeg gevolgd op 't oorlogsveld.

JONKER.

O ja! ik weet, François, gij waart een dapper held,
'k Heb vader menigwerf uw kloekheid hooren prijzen.

FRANÇOIS.

Maar wie, — wie zou geen moed en dapperheid bewijzen
Als hij door zulk een man ten strijd wordt voorgegaan?

JONKER.

Zeg! zou wat vader deed ook eens beschreven staan
Met onuitwischaar schrift, in 't boek van 's lands historie?

FRANÇOIS.

Voorzeker! wie, als hij, won roemrijker victorie
Dan die van Sint Quentin? Maar o! als ik 't verhaal
U deed van elken strijd, van elke zegepraal,
Van elken kamp, waarin zijn hoofd met eerlauwrieten,
Zijn zwaard zich met den krans der zege mogt versieren,
Gij hoordet zeker meer, dan ooit kronijk beschreef.

JONKER.

O, doe mij dat verhaal! Zie, hoe 'k verlangend beef
Van enkel ongeduld, om door zijn daân te leeren,
Hoe dat men de overmagt kan door beleid braveren,
En hoe, door dapperheid, zoo wel als door verstand,
Men zich de liefde wint van Vorst en Vaderland.

FRANÇOIS.

Welaan, 'k voldoe uw wensch! Ik zal u niet verhalen
Waarheen ik met Graaf Jan, of met uw oom moest dwalen;
Hoe ons de heete zon van Afrika bescheen; —
De ellende, bij 't beleg van 't snood Algiers geleên; —

Helaas! door overmaat van zulk een tal van rampen,
 Waarmeê mijn brave Heer bij dag en nacht moest kampen,
 Was dra zijn ligchaamskracht ten eind' toe uitgeput;
 Geen rust verkwikte meer, — geen heulsap deed meer nut.
 In Karthagena's vest, — aan 't ziekbed vastgekleusterd,
 (Vergeef mij dat een traan van smart mijn oog verduistert)
 Deed hij zijn laatsten wil mij, stervend', nog verstaan.
 't Was droef, maar troostvol toch, den kranke gâ' te slaan,
 En zorgvol aan zijn spond' te bidden en te waken,
 Tot ik zijn' laatsten zucht, zijn doodsniik hoorde slaken.
 Toen bragt ik, naar zijn' wensch, met een verscheurd gemoed
 Uw vader zijn vaarwel, zijn' laatsten broedergroet.

JONKER.

En bleeft ge uw trouwe dienst toen aan mijn' vader wijden?

FRANÇOIS.

Ja, Jonker! ja, Goddank! ik kon mij dra verblijden
 Dat ik in Lamoraal een meester vinden mogt,
 Aan wien 'k niet minder dan aan Karel ben verknocht.
 Ofschoon nog jong, wist hij terstond mijn hart te winnen;
 Ik leerde niet alleen hem achten — ook beminnen;
 'k Was fier op zulk een Heer! o! hadt gij hem gezien,
 Toen hij den Keizer, 't eerst als Graaf, kwam hulde biên!
 Geen schooner jongeling was toen aan 't hof te vinden;
 Hoe wist hij door zijn stem, elk aan zijn taal te binden!
 En, werd bij ridderspel gestreên om roem en eer,
 Hij kwam van elk Tournooi altijd gelauwerd weêr.

JONKER.

Hoe haak ik naar den stond, waarin ook ik zal toonen
 Dat Egmond's ridderdeugd niet vreemd is aan zijn' zonen;
 Hoe vurig wenscht mijn hart naar dien, zoo schoonen dag,
 Dat ik, voor 't eerst, een laus bij 't steekspel breken mag!

FRANÇOIS.

O ja, 't moet heerlijk zijn, als winnaar weêr te keeren
 Uit steekspel of Tournooi; doch 's vijands magt trotseren
 Op 't bloedig oorlogsveld, is schooner taak voorwaar!
 Uw vader won als held zijn lauw'ren, hier en daar.
 Nog staat zij voor mijn' geest, die reis zoo vol gevaren
 Op 's Keizers wil volbragt, ter fnuiking der Barbaren;
 Hoe heeft de vijand toen zijn leven vaak belaagd! —

Hij — hoe de nood ook klom, — hij bleef steeds onversaagd;
 Geen bulderende orkaan kon schrik in 't hart hem voeren,
 Geen Moorsche ruit'rendrom, zijn heldenziel ontroeren,
 En, 't zij hem noodweêr dreigde, of 't woeste krijgsgeschal,
 Gelijk een' rots in zee, stond hij onwrikbaar pal.

JONKER.

God! doe mij op hem gelijken,
 Als ook mij 't gevaar eens wacht;
 Moet in nood mijn moed ook blijken,
 Doe mij wank'len noch bezwijken,
 Sterk, o sterk mij door Uw kracht!

Laat mij 't steeds der wereld toonen,
 Dat zijn geest mijn ziel ontgloeit;
 Dat in elk van Egmonds zonen
 Moed en dapperheid blijft wonen,
 't Heldenbloed hun 't hart doervloeit!

Laat het nimmer mij vergeten,
 Waar het vuur des krijgs ook brand',
 Dat, wie met een rein geweten
 Van zijn' pligt zich heeft gekweten,
 Veilig wandelt aan Uw hand.

FRANÇOIS.

Blijf, edel Jongeling! altijd op God vertrouwen,
 Op Hem, als op een rots, in nood en onspoed bouwen;
 Zijn welgevallen toch is eind'loos meerder waard
 Dan al de lof en eer der grooten dezer aard'.
 En toch! hoog sloeg mij 't hart van dankbaar welgevallen,
 Toen ik uit Karels hand, in Utrechts grijze wallen,
 Uw vader zag beloond en vorstelijk vereerd,
 Door 't lam van 't Gulden vlies, zoo vurig steeds begeerd.
 O! zoo het noodig waar' zijn moed nog meer te wekken,
 Niets, zeker! had hiertoe geschikter kunnen strekken;
 Getuige wat zijn arm bij Metz al wond'ren deed!
 Amiens, getuig ook gij, wie ooit zóó dapper streed,
 Maar bovenal getuig, gij schoonste dag der dagen,
 Waarop hij Frankrijks heir zoo roemvol heeft verslagen!
 Wat ooit bij 't nageslacht met eer genoemd zal zijn,

't Is Egmonds zegepraal, bij 't magtig Sint Quintin."
 Wat dapp'ren ridderstoet zag men zich dáár vereenen!
 Wat aantal Ed'len, tuk op roem, in 't veld verschenen!
 Savojens Hertog zelf, aan 't hoofd dier heldenschaar!
 Oranje's Prins streed hier, en Aarschots Hertog dáár,
 Met Megen, Mansveld, Hoorn en Barlaymont te gader,
 En van die dapp'ren was 't meest dapper nog.... Uw vader!
 Want zeker was de kans ten nadeel ons geweest,
 Had hij niet door beleid, met geestdrift, onbevreesd
 Den vijand stout verkloekt en onversaagd besprongen.
 Nog heugt mij, hoe met kracht, wij ruiters, voorwaarts drongen,
 Hij, altijd aan de spits, hij, altijd aan het hoofd!....
 Hoe menig vijand zag van 't leven zich beroofd,
 Of als gevangen man met keet'nen zich beladen!
 Hoe velen, die gewond, om hulp en bijstand baden,
 Maar hulp'loos vielen, aan een' schrikb'ren dood ten buit!
 Wij dreven 't Fransch gespuis als lamu'ren voor ons uit,
 En weldra zag men niets, wáár zich ook de oogen wendden,
 Dan 't veld bedekt met doên en overwonnen benden.
 Rampzaal'ger dag dan deez', trof schaars het Fransche heer;
 Tienduizend keerden nooit van 't bloedig slagveld weêr.
 Hoe menig Edelman deelde in het lot dier dapp'ren!
 Hoe menig vederbos, die straks nog fier mogt wapp'ren,
 Lag met dien, die hem droeg, vertreden in het stof!
 En wie verdient met regt hiervoor den hoogsten lof?
 Savojens Hertog moog' op deez' victorie roemen,
 Als opperveldheer zelf zich d'overwinnaar noemen,
 De schandelijkste nijd knaagt vrucht'loos aan de faam,
 Die luid aan de aard bazuïnt den roem van Egmonds naam!

JONKER.

Hoe stroomt, bij dat verhaal, mij 't bloed van trots door de aders!
 En ik, — ik ben de zoon diens edelst' aller vaders! —
 Neen! 't is geen wreed bedrog, geen droombeeld, 't is geenschijn,
 Ik zelf, — ik ben de zoon des helds van St. Quintin!

FRANÇOIS.

Ook Grevelingen kan zijn' dapperheid vermelden!
 O, zoo in later tijd, de landman dáár de velden
 In vrede weêr beploegt, de sikkeldrijft door 't graan,
 Of, van een hoogen duin, zijn oog zal strandwaarts slaan,

Dan zal ligt Egmonds schim voor zijn verbeelding rijzen,
 En 't dankbaar nageslacht zijn heldenglorie prijzen;
 Maar, ligt ook wijdt dat oog een' traan van deerenis
 Aan 't veel en dapper bloed, dat daar vergoten is.
 Ja! Frankrijk leerde toen den Nederlander achten.
 Dat fier, krijgshaftig land, steeds stout op eigen' krachten,
 Steeds prat op glorie, aan verwinnen 't meest gewend,
 Werd nu met Neêrlands moed en heldendeugd bekend.
 Zag 't zijn banieren, buit en wap'nen zich ontrooven,
 Men hoorde uws vaders naam door Galliërs zelfs loven,
 En Filips, Spanjes vorst, zag aan zijn koningskroon
 Een diamant te meer, gehecht door Neêrlands zoon. —
 O, 't dankbaar vaderland dat roem draagt op zijn helden,
 Zal Egmonds dapp're daan aan 't nageslacht vermelden;
 Bezingen zal de Bard, op deugd en grootheid fier,
 Zijn moed, beleid en trouw, bij 't ruischen van zijn lier.

JONKER.

Mogt ook mij dat heil eens wachten,
 Dat gij, dierbaar vaderland!
 Mij, (het slagzwaard in de hand)
 Wijdend' aan uw heil, mijn krachten,
 Mij, de spruit van Egmonds bloed,
 Teldet bij uw ridderstoet!

'k Zou met jong'lingsvuur de schreden,
 Neêrland! van uw heldenschaar,
 Bij het barnen van 't gevaar,
 Vrolijk trachten na te treden!
 Sloeg ook zelfs mijn laatste stond,
 Strijdend voor uw vrijen grond.

TWEEDE TOONEEL.

DE VORIGEN, EGMOND, (*opkomende onder het uitspreken van
 het laatste couplet, dat hij onbemerkt aanhoort.*).

EGMOND (*voorwaarts tredende met geestdrift.*)

Zoon! vergeet door heel uw leven
 Nooit dat pas gesproken woord;

Als een heilig rein akkoord,
 Dat slechts ruischt in hooger dreven,
 Drong uw taal, zoo hemelzoet,
 In mijn vaderlijk gemoed.

Ja! blijf steeds uw land vereeren
 Als 't u dierbaarst' oord op aard';
 Acht het ieder offer waard'
 Dat zijn luister kan verneêren.
 Niets dat meer den held ontbrandt,
 Dan de liefde tot zijn land.

Maar welk een roemrijk feit deed zóó uw boezem gloren,
 Dat gij die mannentaal, schoon jong'ling nog, deedt hooren?
 Heeft VELDENAARS kronijk u zoo in vuur gebracht?

JONKER.

Neen, vader! Niet de daân van 't roemrijk voorgeslacht
 Ontvonkten in mijn hart die geestdrift, lang verscholen;
 'k Behoef in d'ouden tijd niet angstig om te dolen
 Ter sporing, van een feit dat mij de borst ontgloeit;
 Deez' eeuw, waarin ik leef, houdt meer mijn geest geboeid;
 't Is schoon om trotsch te zijn op de eer van vroeger tijden —
 Ik kan oneindig meer in 't heden mij verblijden,
 Want welke gloriedaân er vroeger zijn geschied,
 Een slag gelijk aan die van Grevelingen niet.

EGMOND.

Gij vleijer! — Zeker heeft François zijn krijgmansleven,
 Als oude soudenier, weêr geestdriftvol beschreven,
 En daarbij, wat zijn heer pligtmatis heeft verrigt,
 Met bloemen rijk versierd, tot wond'ren omgedicht.
 Nu, 't zij zoo!.... Gij François! zult aanstonds hier geleiden
 Dat edel vriendenpaar, wier komst ik mag verbeiden.

(*Glümlagchend*)

Zij zullen zeker u bekend en dierbaar zijn,
 Gij zaagt Oranje en Hoorn toch ook bij Sint Quintin.

(*Bevelend*)

Welnu! gij gaat hun komst in 't voorvertrek verwachten! —
 (*François af.*)

En gij, mijn lieve zoon! zeg, zwerven uw gedachten
 Nog altijd in den kamp en 't bloedig strijdperk rond?

JONKER.

Ja vader! o, zoo weêr de koning 't noodig vond
Zijn dapp'ren tot 's lands eer in 's vijands land te voeren,
Dan!....

EGMOND.

Jongen! 'k wenschte als gij weêr 't pantser vast te snoeren,
Het blanke krijgswapert te hangen aan mijn zij;
Weêr, even als voorheen, aan 't hoofd der heldenrij,
Een lauwerblad te meer voor 's konings kroon te plukken;
Maar, sints zijn soudeniërs den landzaat zelf' verdrukken
En hier Granvelles wil.... doch zwijgen is het best,
Ligt wordt de duisternis weêr helder nog in 't lest;
Dus, zoon! houd moed met mij; roept Flips me op nieuw te wapen,
Dan zult ge aan mijne zijde uw' eerste lauw'ren rapen, —
Doch, wordt hier ooit soldaat een werktuig slechts van wraak,
Wij beiden sparen dan ons bloed voor schooner zaak!
Ga nu, mijn Lamoraal! mijn vrienden treden nader,
Breng moeder, met mijn groet, deez' kus van uwen vader.
(Egmond omhelst zijnen zoon, deze vertrekt)

DERDE TOONEEL.

EGMOND *(alléén.)**(Zijn zoon met vaderlijk welbehagen naziende.)*

'k Mag fier zijn op het kroost, dat mij de Hemel schonk!
O! zoo der zonen moed nog niet door daden blonk,
Men wijte 't aan hun jeugd; maar zeker! als hun pligten
Hen roepen tot den strijd zij zullen die verrigten,
Zij zullen toonen, welk een bloed hun 't hart doorstroomt;
't Gevaar trotseren, 's vijands benden, onbeschroomd,
Heldhaftig tegentreên en voor 's lands regten strijden,
Terwijl mijn dochterkens een elk de ziel verblijden,
Die in hun lief gelaat het beeld der moeder vindt.
Sabina! dierbre vrouw, zoo teederlijk bemind!
Hoe dank ik aan uw trouw een reeks van zaligheden!
Hoe bloemrijk was mijn pad, aan uwe zij betreden,
Door uwe reine min gezuiverd en ontdaan
Van doornen, die uw oog bij 't roosje soms zag staan.
Hoe vaak, als mij 's lands dienst aan uwe borst ontrukte,

En ik de scheidens kus u op de lippen drukte,
 Was 't in mijn angstig brein of 'k nooit u weêr zou zien;
 Maar als uw lieve mond, mij 't „welkom,” aan kwam biên,
 Hoe spoedig was gevaar en moeite dan vergeten;
 Hoe menig zalig uur, weêr onderling gesleten,
 Verzoette mij 't gemis van vreugde en van genot!
 Sabina! 'k dank aan u een heilrijk levenslot,
 Aan u den vaders trots, waarop 'k mij mag beroemen!
 'k Heb elfmaal: „Vader!” mij zoet staam'lend hooren noemen;
 'k Heb elfmaal door uw trouw de vadersvreugd gesmaakt.
 O! zoo 'k genieten mogt, waarnaar mijn harte haakt,
 Het loon, dat jaren dienst mij vurig doet begeeren,
 't Zou zijn, dat Nederland die diensten kon ontberen,
 Dat rust en eendragt vorst en volk weêr 't zaâm verbond,
 En voorspoeds heldre zon weêr hoog ten hemel stond;
 Dat orde en vrijheid keerde aan Bato's heil'ge stranden;
 Geen dwing'landij meer 't vuur der tweedragt deed ontbranden,
 Maar dat de levens tijd, die nog Gods gunst mij liet,
 In uw nabijheid vlood. — Wat hemelschoon verschiet
 Zou dan uw Egmond nog aan uwen boezem smaken,
 Zijn aanzijn op deez' aard' tot eng'len heil volmaken!

VIERDE TOONEEL.

Graaf EGMOND, *Prins* WILLEM VAN ORANJE, *Graaf*
 VAN HOORNE.

WILLEM.

Wordt ge in uw mijmerij door ons soms wreed verstoord?

EGMOND.

O neen! ofschoon somtijds mij de eenzaamheid bekoort,
 Toch liever is het mij, den vriend aan 't hart te drukken,
 Die mij door zoete kout aan 't mijm'ren komt ontrukken.
 Zijt welkom! 'k heb alreeds uw komst met smart verbeid.

HOORNE, (*lagchend.*)

Dacht mijn vriend Egmond soms aan 's konings vriend'lijkheid,
 Hem onlangs in Madrid zoo ruimschoots nog bewezen?

WILLEM, (*ernstig.*)

Een duiv'len vriend'lijkheid! oneindig meer te vreezen,

Dan dat hij openbaar zijn meening had getoond.
 Waant nimmer dat Filips 't in een vasal verschoont,
 Dat die zijn gunsteling durft hoonen en bespotten;
 Die kap, die 't kenmerk is van narren en van zotten,
 Waarmêe uws dienaars kleed een tijdlang was getooid,
 Vergeet Granvelle niet, -- Vergeeft de Koning nooit.

EGMOND.

'k Kan waar zijn, dat die scherts Granvelles gramschap wekte,
 Daar ze in het oog des volks hem niet tot eer verstrekte;
 De bundel pijlen, die 't symbool der eendragt is,
 Verdreef bij Margareeth geheel haar ergernis.

WILLEM.

't Is moog'lijk bij Marg'reeth, maar nimmer bij den koning;
 Want schoon 't al waar kon zijn, voorzeker! de vertooning
 Van haat en afkeer, die men rondom blijken liet
 Voor 's kardinaals gedrag, vergeet hij zeker niet;
 En bovenal ons, Egmond, zal hij nooit vergeven
 Den brief, eerbiedig maar met klem en kracht geschreven,
 Waardoor 't vertrek diens mans, noodwendig werd verhaast.

HOORNE.

Ook mij heeft dat vertrek, hoezeer gewenscht, verbaasd;
 'k Dacht nimmer, dat het hoofd van Flips zich zou doen buigen;
 Maar met Oranje moet ik mêe mijn vrees betuigen,
 Dat hij in later tijd, die hoop, dien brief, dat al,
 God weet het, op wat wijze! aan ons vergelden zal.

EGMOND.

Gij denkt u Flips te zwart; 't mistrouwen blindt u de oogen;
 Wel vond ik zelfs mij wreed door 't jongst bevel bedrogen,
 Dat strenger nog voortaan de bloedraad rigten zou;
 Ja 'k ondervond bijna een pijnlijk naberouw,
 Dat ik door hoffelijkheid en gunst mij liet verkloeken:
 Maar is de schuld daarvan alleen bij Flips te zoeken?
 Heeft niet de Roomsche leer' voor hem het meest waardij?
 Haat hij, uit vromen zin, niet elke ketterij?
 En ziet hij tot zijn smart niet gansche mouterbenden
 De tempels plund'ren, 't heiligst rooven, beelden schenden?
 Ook mij grieft zulk een hoon! ...

WILLEM.

Wie draagt daarvan de schuld?

Het lang geteisterd volk heeft reeds zoo lang geduld;
 De vlam, die binnen smeult, slaat toch in 't eind naar buiten;
 Die beeldenstormerij was best in tijds te stuiten
 Door meer toegeeflijkheid, meer zachtheid en verstand;
 't Geweten en 't geloof legt men zoo noode aan band,
 Ofschoon 'k, zoowel als gij, die schanddaan blijf verfoeijen.

HOORNE.

Men slaat het ligchaam wel, maar niet de ziel in boeijen;
 De strengheid van Filips en 't inquisitievuur
 Verbitterden 't gemoed van velen op den duur.

WILLEM.

En wanneer zal die wrok en tyrannij nog enden?
 Dra komt Alvarez zelf met nieuwe legerbenden
 Tot steuning van 't gezag des konings in dit oord;
 Dan wordt de laatste stem der menschlijkheid versmoord,
 Dan zal het moordschavot en 't zwaard meer bloed doen ylieten,
 Dan 't bloedigst oorlogsveld nog immer zag vergieten.
 O! waarom nog in tijds dat onheil niet gekeerd?

EGMOND.

'k Weet, Willem! wat door u reeds vroeger werd begeerd,
 Maar *ik* kan in de vrees, die u beklemmt, niet deelen;
 Waarom dan eer en goed en alles te verspelen?
 Bedenk! wat ik bezit laat ik in 's vijands hand.

WILLEM.

Geen offer zij te zwaar voor 't heil van 't vaderland!

EGMOND.

Het vaderland heeft mij altijd bereid gevonden,
 Maar 'k ben door eed en plicht ook aan mijn vorst gebonden.

WILLEM.

O! wantrouw toch een vorst, die zelf zijne eeden breekt,
 En bloedig elk verzet of tegenkanting wreekt.

HOORNE, (*spottend.*)

Herrinner u, mijn vriend! d'Alava's vriend'lijk schrijven,
 Dat noopt ons zeker niet in Nederland te blijven;
 Op u, Oranje en mij, daalt wis dan 't wraakzwaard neêr!

WILLEM.

Welaan dan! bieden wij den Spanjaard tegenweer!
 Als wij gezamenlijk voor Neerlands welzijn waken,
 Dan mag een legerschaar ons dierbaar erf genaken;

Elk burger staat gewis ons met zijn moed ter zij,
En dra is 't Neerlandsch volk verlost van slavernij!

EGMOND.

Ik kan des konings zaak niet roekeloos verlaten.

WILLEM.

Helaas! ik zie te klaar, geen reden kan hier baten;
Gij rekt al te vast op 's konings goede trouw:
Wel los is uwe hoop, meer vast uw naberouw.
Gij Egmond zult ten brug voor 't Spaansche heir verstrekken,
Waarover zij gerust in Neerland kunnen trekken,
Maar die hun hand verderft, als zij daar binnen zijn.

EGMOND.

't Is mogelijk! maar gij Prins! gij vreest te veel den schijn.
Doch.... staken wij 't gesprek, dat ons niet zal vereenen.

WILLEM.

'k Zal, Egmond! ver van hier, u en dit land beweenen,
Tot dat een beter tijd aan d'oosterkimme daagt,
En gunstiger mijn plan voor Neêrlands vrijheid slaagt.
Ja! van dit oogenblik zweert Willem van Oranje,
Tot redding van dit land, een eeuw'gen haat aan Spanje!
Geen rust zij meer zijn deel, schoon ook zijn kracht bezwijkt,
Voor weêr de vrijheidszon aan Neêrlands hemel prijkt!
En nu, vaarwel mijn vriend! ligt blijft het lot ons scheiden!

EGMOND.

Ik blijf, mijn vorst getrouw, dat lot gerust verbeiden,
Beklagend, dat ge u zelf van rang en goed berooft.
(*Spottend.*)

"Vaarwel, Prins zonder land!"

WILLEM (*hoogst ernstig.*)

"Vaarwel, Graaf zonder hoofd!"

Einde van het eerste Bedrijf.

TWEEDE BEDRIJF.

*Het tooneel is te Brussel ten huize van den Graaf van
Kuilenburg, na eenen maaltijd, gegeven door Don Fer-
dinand van Toledo, zoon des Hertogs van Alba.
(Op den 8sten of 9den September 1567)*

EERSTE TOONEEL.

DE HERTOOG VAN ALBA.

'k Zie dra 't gevormde plan gelukken,
De kerker wacht reeds op zijn' buit!
Hoe lang 'k mijn wraak moest onderdrukken,
Het veinzen heeft, Goddank! haast nit!
Kon Egmond waarlijk dan gelooven,
Dat Alba ooit den vijand spaart,
Die hem den eerkroon tracht te rooven!
Hem immers meer dan 't leven waard?
Kon Egmond wanen, dat mijn glorie
De zijne naast zich dulden kon?
Of dat zijn roemrijke victorie
Meteen mijne eerezucht overwon?
Laat and'ren vrij den lof bezingen
Der daden, door zijn' moed geschied;
Dien dollen strijd bij Grevelingen,
Verleen *ik* mijn' bewond'ring niet!
Niet min heeft mij in wrok ontstoken
Die eernaam: „Held van Sint Quintin”
Neen! voor ik bloedig ben gewroken,
Kan nooit de vreugd' mijn deel meer zijn!
Die wraak, ik wil haar spoedig smaken!
De lauw'ren rukken van dat hoofd,
Dat reeds te lang zich trotsch durft maken
Op roem, aan Spanje's naam ontroofd!
Hoe zou mijn ziel van wellust juichen,
Zag ik, vernietigd door mijn magt,
Oranje meê voor 't moordstaal buigen,

Dat Hoorne en Egmonds hals reeds wacht.
 Ja! is dat drietal eens gevallen!
 En buigt weêr Neêrland voor mijn staal,
 Dan zal de faam mijn naam doen schallen
 Met eer door 't grootsch Escuriaal!

Maar, waar d'Avila toeft? Ik had hem hier bescheiden
 Om 't plan van wraak en straf nog nader te bereiden.
 Is Casembroot gevat, van Stralen in mijn magt,
 Dan zal mijn vriendenpaar voorzeker, ongedacht,
 Den tijd erlangen nieuwe plannen uit te broeden,
 Om Neêrland voor geweld en tyrannij te hoeden.
 Zoo immers klinkt de taal dier vaderlandsche schaar,
 Die, waar de vorst beveelt, steeds schreeuwt van bang gevaar
 Voor 't schenden van hun regt, 't verkorten van oktrooijen,
 Waardoor ze in 't hart des volks het zaad der tweedragtstrooijen?
 Ik ken den waren grond nogtans van dat gedrag;
 Zij haken voor zich zelf' naar grootheid en gezag,
 Ten koste van den vorst, wiens heerschappij zij haten.
 't Is lagchens waard gewis! — hun woelen zal niet baten
 Zoo lang een Alba leeft en voor zijn Koning waakt;
 't Is lang genoeg gemard — daar dient een eind gemaakt
 Aan al die rebellie. — *Ik* zal het bloed bij stroomen
 't Schavot doen kleuren, ik zal allen om doen komen
 Die 't waagden 's konings wil zoo schand'lijk te weêrstaan,
 Of, plunderziek, de hand aan 't heiligst zelfs te slaan.
 Neen! 't Inquisitievuur zal nergens feller branden,
 Dan in de om ketterij gevloekte Nederlanden!
 Geen mart'ling zij te straf! geen pijniging te wreed,
 Tot boeting van hetgeen hier 't bandloos volk misdeed.
 Ter eer' der Moederkerk, zoo snood en laf geschonden,
 Kan niets te streng bedacht, — wordt niets te zwaar gevonden;
 Zoo lang één enkle Geus, één ketter nog bestaat,
 Rust Alba's wraakzwaard niet, ter delging van dat kwaad.

TWEEDE TOONEEL.

ALBA. SANCHEZ D'AVILA.

ALBA.

Mijn hopman, wees gegroet! wat nieuws doet gij mij hooren:
 Is mijn bevel voldaan?

D'AVILA.

Ja, Hertog! wat te voren
U noodig scheen geschied, is stiptelijk volvoerd;
Vooral scheen Casembroot op 't allerfelst' ontroerd,

ALBA.

Geen wonder, zoo zijn borst van schrik werd zaângenepen.
Voorzeker is voor hem 't gevaar reeds klaar gebleken,
Waarin één enkel woord zijn' meester voeren kan;
Maar mij verheugt het zeer! 't bezit toch van dien man,
Kan niet dan nuttig zijn om iedre zaak te ontdekken,
Die tot het groote doel ten voordeel moet verstrekken;
Hij toch was Egmonds vriend, meer dan hij dienaar is.

D'AVILA.

O ja! zijn wetenschap verschaft u licht gewis,
In menig duister punt, dat thans nog blijft verholen,
Indien hij waarheid meldt; maar, doet te meer soms dolen,
Als, in 't belang zijns heers, hij zwijgt, — of u misleidt.

ALBA.

Zoo hij slechts weet wat lot hem dan zal zijn bereid,
(grijnslachend)

Hij beul en pijnbank ziet.... O! 'k zou mij zeer bedriegen
Als hij 't nog wagen dorst, mij, Alba! voor te liegen.
Maar werd Van Stralen ook gevat en hier gebragt?

D'AVILA.

Nog juist ter regter tijd; schoon waarlijk, ongedacht,
Daar 't bijkans hem gelukte aan onze hand te ontsnappen.
Zijn lust scheen bijster klein, naar Brussel meê te stappen,
En, was zijn listig plan niet ongemerkt beloerd,
Wij zagen, door de vlugt, reeds ver hem weggevoerd.

ALBA.

Zorg dat men allerstrengst' voortaan dien man bewake,
Opdat geen dwaze hoop zich meester van hem make,
Dat hij door vuige list mijn' toorn ontvlieden kan.
En nu, d'Avila! hoor: Als waardig Edelman,
Schonk ik in menig zaak alléén aan u vertrouwen;
Ik wil ook in deez' stond op uw gehechtheid bouwen;
Gij kent den bitt'ren haat, die mij het hart verteert,
Gij weet, hoe 'k Egmonds val reeds jaren heb begeerd;
Gij zaagt het, hoe de roem zijn slapen siert met luister,

Zoodat mijn' heldendeugd schier wegzinkt in het duister
 Bij 't noemen van zijn daan; bij God! geen Spaansch soldaat
 Vergeeft den vreemdeling, ook Egmond niet, dien smaad;
 En ik — het allerminst, kan mededingers dulden!
 De grieven, die zoo lang mij reeds de ziel vervulden,
 Zij worden dra gewischt.....

D'AVILA.

En wat beveelt gij mij,
 Waardoor ik u ter hulpe, in uwe plannen zij?
 Gij weet, met hart en ziel ben 'k aan uw dienst verbonden.

ALBA.

'k Verwacht zoo straks den raad, waar 'k reeds om heb gezonden;
 'k Heb daar Hoogstraten, Hoorne en Egmond dan bijeen,
(Spottend.)
 En laaf mij voor het laatst, aan hunn' hoogwijze reën.
(Bevelend.)
 Geen hunner toch mag ooit in vrijheid weêr vertrekken.

D'AVILA *(verschrkt.)*

Mijn Hertog! zou die stap den haat niet vreeslijk wekken
 Van elk in Neêrland, die....

ALBA *(gestreng.)*

Volbreng wat ik gebied! —
 Of waant gij, dat ik vrees voor 't geen misschien geschiedt,
 Als 't laag gepeupel weet, dat dra die hoofden vallen!
(driftig.)

Waarop hun hoop berust? Als zelfs in deze wallen
 Het oproervuur ontvlamt; — als heel de kett'renstoot
 Mij dreigend tegengrint, — Geen voet! geen enk'len voet
 Zal Alba rugwaarts treën!

D'AVILA, *(nederig.)*

'k Zal steeds uw wil betrachten.

ALBA.

Welaan! zoo blijf daar ginds op mijn bevelen wachten:
 Als 'k u het teeken geef, hebbe Egmonds vrijheid nit.

D'AVILA.

Zoo als gij wilt, geschied', — 'k gehoorzaam uw besluit.

DERDE TOONEEL.

DE VORIGEN, DON FERDINAND DE TOLEDO.

DON FERDINAND, *haastig opkomende tot ALBA.*

'k Heb uw bevel volbragt! Geen muus kan meer ontvlieden,
 'k Heb, ongemerkt, een tal soldaten doen ontbieden
 En door het huis verspreid; — de deuren zijn bezet;
 Waarheen de vogel zweeft hij vliegt thans in ons net.

ALBA.

De Graaf van Hoorne zij uw waakzaamheid bevelen;
 Ik zelf, ik koel mijn haat, reeds al te lang verholen,
 Aan Egmond in persoon; 'k wil zien, hoe zulk een held,
 Als hem de kerker wacht, tot in de ziel ontstelt; —
 'k Wil zien, hoe zulk een hoofd — zoo trotsch omhoog gedragen,
 Zich buigt, als 't zich den nek in boeijen voelt geslagen;
 'k Wil baden in 't genot dat mij de wraak verleent.
 Als Egmond ondervindt hoe 't ernstig is gemeend,
 Wanneer ik vriendelijkheid zal toonen aan rebellen!

DON FERDINAND.

'k Zou van deeze' stond af aan, mij, Vader! niet meer kwellen,
 Door zooveel ijverzucht, als u de borst verteert;
 Gij ziet uw wensch voldaan, in al wat gij begeert;
 Gij moogt op 's Konings gunst in ruime mate bogen,
 Uw magt stijgt dag bij dag; — een elk ziet u naar de oogen
 Die zich een loopbaan wenscht in 't leger of in raad;
 Wel wordt uw heil benijd, maar toch, waar gij thans staat,
 Kan niemand wie 't ook zij u smart of onheil brouwen;
 En zij, wier voorspoedszon ge een tijd lang moestaanschouwen,
 Wier glans een korte wijl verbitterde uw gemoed,
 Zij vallen vroeg of spade u nederig te voet.

ALBA.

Ja! bukken zullen zij! — ik zal het nooit gedoogen
 Dat and'ren, nevens mij, op krijgsmansglorie bogen!
 'k Beschouw den roem en de eer, door wie 't ook zij behaald,
 Als schand'lijk mij ontroofd! — mij! — die steeds zegepraalt
 Waar zich mijn veldheersstaf op 't oorlogsveld mag zwaaijen;
 Ook hier zal 't muit'renrot als kaf voor wind verwaaijen,
 Als 't eerst van allen hun, wier naam 's volks moed ontbrandt,
 Het loon op 't moordschavot verbeidt door 's beulen hand.

Ziet eerst 't misdadig volk zijn hoofden dus ontzielen,
 't Zal dan lachhartig, aan mijn voeten nederknielen,
 En smeeken om genâ; 't zal voor mijn' ijsren wil
 Zich buigen in het stof, ootmoedig zijn, en stil. —
 d'Avila! doe den raad zich herwaarts thans begeven!
(d'Avila buigend af.)

FERDINAND.

Waartoe nog langer tijd in schijn hun vriend gebleven?
 Waarom ook thans geen eind' aan 't veinzen reeds gemaakt?

ALBA.

'k Wil weten of hun hart de pligt zoo ver verzaakt,
 Dat zij zelfs in den raad het staatsbelang verraden.
 Ligt dat zij meerder schuld nog, sprekend, op zich laden,
 Die hun, in later tijd, op 't zeerst bezwaren kan.

FERDINAND.

O neen! geloof dat niet! geen hunner is de man,
 Die door een enkel woord zijn' geest zal openbaren;
 Zij kennen veel te goed de duizende gevaren,
 Waar onbedachtzaamheid hen ras in storten zou;
 Al broedt hun hart verraad, hun lippen zweren trouw.

ALBA.

Welnu, ligt doet hun raad ons oog nog iets ontdekken,
 Dat nog tot eenig nut in deze zaak zou strekken;
 Wij toonen dan voor 't laatst ons vriendelijk in schijn,
 Opdat daarna de slag te treffender zal zijn.

VIERDE TOONEEL.

*De Hertog van ALBA. Door FERDINAND DE TOLEDO. EGMOND.
 HOORNE, en andere leden van den raad. D'AVILA.*

*De Raadslieden plaatsen zich aan eene groote tafel
 waarop kaarten en plannen. — d'Avila bij de deur van het
 vertrek. —*

ALBA, den raad rondziende.

Niet allen, op wier raad en wijze reën ik bouwde,
 Wier doorzigt en verstand ik dikwerf meer vertrouwde
 Dan eigen wetenschap, voldeden aan mijn beê;

(*Zich tot d'Avila wendende.*)

'k Mis d'edelen Lalain, Hoogstratens heer! —

D'AVILA

Wel meê

Had naar uw wil die graaf zich heden hier bevonden,
Zoo niet een ongeval aan 't ziekbed hem gebonden
En wreed verhinderd had, 't volvoeren van zijn plicht...

ALBA tot FERDINAND.

Wat spijt! 't kon tegelijk zoo heerlijk zijn verrigt!
Het loon voor ware trouw, dat d'and'ren straks mag beiden,
Werd ook Hoogstratens deel. (*tot de overigen*)

Doch heeren! voor wij scheidden

Van 't gulle vriendenmaal, dat u Fernando bood,
Heb ik een oogenblik u herwaarts nog genood,
Ten einde tot 's lands heil uw oordeel in te roepen.
Gij weet, des konings wil is, niet alleen door troepen
Met meerder kracht en klem, de rust, die in dit oord
Zoo vaak reeds, op het snoodst en schand'lijkst werd gestoord,
Te doen herstellen, maar hij wil vooral *die* steden,
Waar zijn gezag en wet zoo schaamt'loos werd vertreden,
Doen straffen, op een wijze, die voortaan toonen zal,
Welk loon de miltzucht wacht; 'k zal daarom Antwerps wal
Ten zuiden van die stad, tot aan den grond doen sloopen;
En ligt bij Kronenburgh die vest dus bloot en open:
Wij bouwen een kasteel, dat rondom alles dwingt,
Dat niet denzelfden toon als zijn gebieders zingt.

EGMOND.

Wordt niet het regt dier stad door zulk een plan geschonden?
Haar praevileges.....

ALBA.

Wat? Wie voelt zich nog gebonden,
Door 't geen in vroeger tijd een ander heerscher schonk?

EGMOND.

Geloof mij, s konings zaak, zoo die door trouw steeds blonk,
Door zachtheid werd gekend, geen wraakzucht mogt bedoelen,
Behoefde voor als nog, althans naar mijn gevoelen,
Zoo veel gestrengheid niet. — Het volk van Nederland
Buigt gaarne in ootmoed neêr, bestuurd door zachte hand,
En Flips kan op dat volk zijn vol vertrouwen stellen.

FERDINAND.

Vertrouwen op dit volk? Vertrouwen op rebellen?
 Neen, Egmond! 's konings zaak waar' zeker slecht betracht,
 Werd niet door magt en kracht hier elk tot pligt gebragt,
 Wiens ziel ooit vuig verraad, wiens hart ooit miltzucht teelde.

EGMOND.

Hij kent den volksaard niet, die immer zich verbeeldde,
 Dat strenge heerschappij den Nederlander dwingt;
 Neen! wie hier zacht regeert, ziet steeds zijn troon omringd
 Door burgers, die van trouw, van liefde en eerbied blaken;
 Maar, zoo dat zelfde volk zijn regten ziet verzaken,
 Zijn vrijheid ziet belaagd, dan.....

ALBA.

Pleegt het mouterij, —

En dient dus streng gestraft! Men noem' het tiranni:
 Men noem' het, zoo men wil, 'slands vrijheên snood verdrukken,
 Voor Flips en voor mijn' magt, zal 't Neêrlandsch volk zich bukken.
 Wij vreezen voor dien haat van laffe boeren niet!

HOORNE.

Voorzeker schiept ge u zelf een rustiger verschiet,
 Zoo 't u behagen kon naar Egmonds raad te hand'len.

ALBA.

Maar daarin juist, mijn vriend! wil 'k zelf mijn pad bewand'len.
 't Is daarvoor minder ook dat ik uw raad begeer; —
 Gij weet, de koning zond, als oppermagtig Heer,
 Mij, tot herstel van orde en rust naar deze landen,
 De wijz' *waarop* het vuur, dat miltzucht deed ontbranden,
 Het best gebluscht zal zijn, werd te Madrid beraamd;
 De koning heeft dat plan ten volle reeds beëamd, —
 Wat dus mijn oor verwacht uit uwen mond te hooren,
 Is niet of door geweld zich de oproervlam laat smoren,
 Dan wel door vriend'lijkheid, — maar 't is, dat uw verstand
 Zich scherpe, op al wat strekt tot dekking van het land;
 Tot krachtontwikkeling, van vesten en van steden,
 Opdat niet zonder nut de vijand zij bestreden,
 Die 't immer wagen durft een roofziek oog te slaan,
 Naar 's konings erfgebied!

EGMOND.

En zal dan nu voortaan

De pligt des raads niet zijn: voor 's lands belang te waken,
 Ook waar 't iets anders geldt dan enkel oorlogszaken?
 'k Betwijfel zeer of dit des konings meening is.

HOORNE.

't Gaf zeker nieuwe stof tot meerder ergeuis;
 Maar, Flips zal door diensmaad zijn staatsraad niet bedroeven.

ALBA, *(vleijend.)*

Wanneer des konings dienst uw wijsheid zal behoeven,
 In zaken buiten krijg, van even groot belang,
 Wij bouwen op uw raad. —

(d'Avila fluistert hem iets in 't oor.)

Doch, heeren! ik ontvang

Daar tijding, die mij noopt, voor heden af te breken.
 Graaf Egmond! U, wiens trouw zoo vaak reeds is gebleken,
 Wiens doorzicht en beleid zoo dikwerf werd beproefd,
 U smee ik, dat ge een wyl' met mij hier nog vertoeft.

FERDINAND.

En u, graaf Hoorne! zal 'k in mijn vertrek geleiden,
 Daar 'k zaken van gewigt, — belangrijk voor ons bei en,
 Nog gaarn' bespreken zou, voor gij mij thans verliet.

HOORNE.

't Is eer dat ik u volg', waarheen 'tuw wensch gebiedt.

*Don Fernando en de graaf van Hoorne verlaten de zaal
 door eene zijdeur — de overige raadsleden vertrekken door
 den hoofdingang.*

VIJFDE TOONEEL.

ALBA. *De graaf VAN EGMOND. D'AVILA.*

ALBA,

*Die tijdens het vertrekken der raadsleden is blijven zitten,
 terwijl Egmond aan het einde der tafel staat, rijst op: zich tot
 d'Avila wendende op strengen toon:*

d'Avila! doe uw pligt, en neem den graaf gevangen.

EGMOND, *(verbaasd.)*

Gevangen? mij? waartoe?

ALBA.

Dewijl wij zulks verlangen,

Leg af uw zijd'geweer!

EGMOND, (*zijn degen aan de borst drukkende.*)

Vaarwel! mijn dierbaar staal,

Getuige van mijn trouw en menig zegepraal,

Getuige van mijn moed, waar 'k voor 's lands heil mogt strijden!

Hoe vaak mogt door uw hulp mijn hand den vorst verblijden,

Met lauw'ren in den strijd op 's vijands heir behaald!

ALBA.

Rebel! gij ziet weldra u voor dien trouw betaald!

EGMOND, *zijn zwaard aan d'Avila overgevend tot Alba.*

Lafhartig durft gij mij, gevangen man, nog henen?

'k Dacht, dat een ed'ler ziel mogt in uw binnenst wonen.

Helaas! 'k bedroog mij wreed!

ALBA.

O! spaar dien hoogen toon,

De straf, die ras u beidt, is miltzuechts billijk loon,

En wacht den ganschen stoet dier vloekbare onverlaten,

Op wier geveinsden trouw de vorst zich moest verlaten,

Maar uit wier daden sprak: verraad en trouwloosheid.

EGMOND.

Zoo 'k ooit mijn vorst verried, zij mij de dood bereid!

(*Af met d'Avila.*)

ZESDE TOONEEL.

ALBA, (*alleen.*)

Die vangst is zeker groot! doch, baat zij wel aan Spanje

Zoolang de hoofdrebel, als Willem van Oranje,

Het wraakzwaard stout trotseert? O! voerde ook hem het lot,

Eens door mijn' *eigen* hand op 't bloedig schandchavot!

Viel daár des Zwijgers hoofd, als ketter en verrader,

Dan juichte 't Vatikaan en 't Escuriaal te gader!

Dan eerst, als 't zwaard des beuls gedoopt is in *zijn* bloed,

Dan eerst is Alva's wraak, is Alva's haat geboet!

Einde van het tweede bedrijf.

DERDE DEEL.

EERSTE TOONEEL.

*Het tooneel is te Brussel in de gevangenis in den nacht
van den 4^{den} op den 5^{den} Junij 1568.*

EGMOND, *op eene bank gezeten, met de hand onder het
hoofd als uit diepe gepeinzen ontwakende:*

Zal 'k welhaast dan mijn noodlot weten?
Zou 't vonnis eind'lijk zijn bepaald?
Wél hebt gij schrik'lijk lang gedraald!
Wél wreed mijn ziel van een gereten
En in onwisheid rondgesleurd,
O, Alba! eind'loos bange dagen,
Heb ik mijn vrijheid reeds betreurd!
Heeft dra thans 't reddingsuur geslagen?....
Verbeidt mijn gade en kroost mij weér?....
Zal 'k hen welhaast aan 't harte prangen?
Of zinkt mijn hoofd, naar uw verlangen,
In 't kort, misschien, op 't moordblok neêr?

O Flips! wordt dat dan ligt belooning
Voor jaren dienst, voor jaren trouw?
Voerde ik dáárom een lieve vrouw,
Een dierbre gade u in uw woning?
Heb ik dáárom mijn bloed gewaagd,
Mijn leven voor u, prijs gegeven,
Zoo vaak uwe eere werd belaagd,
En tegen u het zwaard geheven?
Of daarom, nood en dood getart,
Om nu, in duist're kerkerbolen,
Als snoode booswicht rond te dolen
Alléén, met mijne ellende en smart?

Mijn God! reeds negen bange maanden,
Zie 'k van mijn vrijheid mij beroofd!

Zou 't voormaals immer zijn geloofd,
 Dat moed en trouw den weg slechts baanden
 Tot kerker, — moog'lijk tot schavot?
 Zou pligtsbetrachting niets meer baten?
 Verwacht der deugd hetzelfde lot,
 Als 't vuigst gedrag dier onverlaten,
 Die, spottend' met gezag en wet,
 Den Koning noch hun God vereeren,
 Maar, al wat heilig is braveren,
 Tot eens de straf hun kop verplet?

Neen! neen! de Koning zal niet dulden,
 Dat iemand dus zijn dienaars hoont!
 Eens door zijn liefde en gunst beloond,
 Die ijfrig steeds hun pligt vervulden;
 Zelfs Alba, hoe zijn haat ook wiës,
 Kan nimmer aan die laagheid denken,
 Om ridders van het Gulden vlies
 In 't heiligst van hun regt te krenken!
 Ach! ijd'le vrees beknelt mijn borst,
 Ik heb geen wraak, geen kwaad te duchten,
 Hoe lang 'k nog hoop'loos hier moet zuchten,
 'k Verlaat gerust mij op mijn vorst!

Maar waartoe dan uit gindschen kerker,
 Op nieuw naar Brussel mij gebragt?
 Was dáár te Gent misschien de nacht
 Niet zwart genoeg? — Is 't hier soms sterker!
 En vreest men heim'lijk voor verraad?
 Ach! 'k zag mij streng genoeg bewaken!
 Maar ook, wie schuld'loos is aan 't kwaad,
 Zal immers niet naar vrijheid haken,
 Die hem in 's braven oog onteert?
 Hoe fel de lust er naar ontbrande,
 Gekocht voor onuitwisb're schande,
 Wordt zij door Egmond niet begeerd! —

Neen! wat ik hoopvol blijf begeeren,
 't Is voor mijn dierbaar vaderland,

Nog eens, het slagzwaard in de hand,
 Als overwinnaar weêr te keeren;
 Of, strijdend', tot mijn' laatsten stond,
 Dien roem, die eer mij te verwerven,
 Voor 't heil van mijn geboorteground,
 De vrijheid van mijn land, te sterven.
 Hoe haakt mijn ziel naar zulk een lot!
 Maar, moet mijn hoofd als offer vallen,
 Dan zal mijn dood het uit doen schallen:
 „De held sterft vrij, ook op 't schavot.”
(Men hoort buiten eenig gerucht als of een slot geopend wordt.)

Kómt men op nieuw mijn rust, mijne eenzaamheid verstoren?
 Zal weêr, als gist'ren nacht, men mij 't bevel doen hooren:
 „Rijs op, rijs, Egmond, op! uw vonnis wordt geveld!”
 Ach! waarom wreed en boos mij langer nog gekweld!

TWEEDE TOONEEL.

EGMOND. FRANÇOIS.

FRANÇOIS *(in eenen mantel gewikkeld, treedt behoedzaam door eene geheime deur, de gevangenis binnen.)*

Stil, Egmond! zijt bedaard! misschien zal 't nog gelukken,
 Uw dierbaar Neêrlandsch hoofd den Spaanschen beul te ontrukken.
 Herkent ge uw dienaar niet?

(Hij werpt zijnen mantel af en valt op eene knie voor Egmond neder.)

EGMOND.

François! mijn trouwe vriend!

Wat ongewacht geluk, dat ik u wedervind!
 O God! die vreugde is groot! kom stort u aan dit harte,
 Reeds al te lang verscheurd door bange zielesmarte!

(Zij omhelzen elkander.)

FRANÇOIS, *(opstaande.)*

Mijn Meester! ja, Goddank! mijn pogen werd beloond,
 Ach! werd door de uitkomst dat nu gansch en al bekroond;

Mogt ik van uit dit hol de vrijheid u doen smaken.
 Hoe streng de Spaansche wachts deeze muren ook bewaken!
 Mijn list, bedriegt hun kracht, bedriegt hun waakzaamheid....
 Dus, ijlings tot de vlugt, mijn meester! U bereid!
 Deeze mantel.

EGMOND.

Hoe François! Hoe, zoudt gij waarlijk denken
 Dat ik, op zulk een wijze de vrijheid mij wil schenken?
 Dat ik lafhartig mij zou redden door de vlugt?
 'k Heb negen maanden lang in boeijen reeds gezucht,
 En 'k haak naar 't oogenblik, die boeijen te zien slaken,
 't Zij mij de vrijheid zelf, of 't moordstaal vrij zal maken;
 Maar vlieden? Neen! dat nooit!

FRANÇOIS.

Mijn meester! toef toch niet!
 Gij stort uw dierbre ga, uw kroost in 't bangst verdriet,
 Zoo ge u nog steeds verbeeldt, dat ge ooit zult zegepralen
 Of op uwe onschuld bouwt; — Wil langer toch niet dralen,
 Maar vliedt des roofdiers nest, waar slechts de moord u beidt!
 Nog is het niet te spa!.....

EGMOND.

Hoe lang reeds 't lot mij scheidt
 Van mijn' beminde vrouw, — mij afscheurt van mijn spruiten,
 'k Wil toch met schand' bedekt, niet tot de vlugt besluiten.
 'k Zie dra mijn lieve ga, mijn dierbre panden weêr,
 Ontdaan van elken smet, maar nooit gekrenkt in de eer.

FRANÇOIS.

Geheel het vaderland houdt in deeze bange dagen,
 In deeze zoo veegen tijd, op u het oog geslagen,
 Gij redt niet slechts u zelf, — gij redt de hoop van 't land.

EGMOND.

Geen redder vraagt mijn volk in hem, wiens eigen' schand'
 Op 't voorhoofd staat gegrift! Neen 'k wil mijn boei niet breken,
 Voor 'k door des regters mond mijn onschuld uit hoor spreken.
 Maar zeg mij toch, François! hoe drongt gij tot mij door,
 Hoe vindt, door wacht bij wacht, uw trouw het regte spoor?

FRANÇOIS.

'k Had reeds in Gent beproefd, uw kerkercel te nadren,
 Maar zag mijn doel ontdekt door een dier aartsverrad'ren,

Wier vuige ziel door goud voor alles is te koop!
 Vernietigd was mijn plan! verijdelde al mijn hoop!
 Men ging van toen af aan nog strenger u bewaken;
 'k Gaf toch den moed niet op, in 't eind uw boei te slaken,
 En dwaalde nacht en dag in d'ontrek van 't kasteel,
 Beglurend' wal en muur en toren en rondeel,
 Of soms door 't spiedend oog de kans zich liet ontdekken
 Om 't middel tot de vlugt mijn' meester te verstrekken.
 Helaas! 't was al om niet! — Maar zie! op eenmaal viel
 Een held're zonnestraal in mijn bedrukte ziel;
 De maar': „Ras zal het hoofd van Hoorn en Egmond vallen;
 „Een Spaansche ruit'rendrom voert hen naar Brussels wallen,”
 Viel ijskoud in het hart van elk wie Neêrlandsch denkt,
 Terwijl die zelfde maar' juist mij weêr hope schenkt.
 Een vriend, een krijgsgezel uit lang vervlogen dagen,
 Is hier 't verplegen der gevang'nen opgedragen;
 Zijn hart bloedt als het mijn' bij uw rampzalig lot;
 Wel gaarn' ontscheurden we u aan beul en moordschavot;
 O! 'k smeek u, draal dus niet. — Laat mij uw boeijen breken,
 En zij dit heilloos oord, — dit land door ons ontweken!
 U wacht aan 't vreemde strand, wat liefde of trouw ooit bood,
 Hier, — toeft u haat en wraak, verguizing en — de dood.

EGMOND.

Mij toeft hier billijkheid; geen regter kan 't gehengen,
 Dat Alba schuld'loos bloed door beulhand zou plengen,
 En vlieden?... 't wees op schuld! — Heb dank dus, oude vriend!
 Voor zoo veel trouw, waarmee gij steeds mij hebt gediend.
 O! voert Gods vaderwil, me eens weder mij naar-mijn woning,
 De opregtste erkent'lijkheid zij 't loon dier trouwbetooning. —
 (*Men hoort deuren openen en met sleutels rammelen.*)

FRANÇOIS.

Maar, Hemel! 'k hoor gerucht! Nog is het tijd! — Beslis! —

EGMOND.

Ik wacht het noodlot af, dat mij beschoren is. —

(*François af, door de geheime deur.*)

DERDE TOONEEL.

MARTINUS RITHOVEN, BISSCHOP VAN YPEREN. — EGMOND.

*EGMOND, Opstaande en den Bisschop bij diens
binnentreden te gemoet gaande.*

Eerwaarde Vader! gij, gij overschrijdt den drempel
 Van deez' gevangenis, in 't middernacht'lijk uur?
 Die voet, die meer zich wendt naar den gewijden tempel
 Voert uwe schreden thans tot binnen 's kerkers muur?
 Wees welkom, dienaar Gods! wees mij ten vredebode!
 Verkondiger van heil, waarnaar mijn ziele smacht'
 Helaas! sinds langen tijd verbljdde mij zoo noode
 Een straal van zoete hoop, in 't duister van mijn nacht,
 Wees drierwef welkom, mij! wat ook uw mond zal melden,
 Wat geest de boodschap aëmt, die mij beschoren zij;
 Bij d'onrust, twijfeling en smart, die mij hier kwelden,
 Klinkt ligt uw troostrijk woord als hemelmelodij!

RITHOVEN.

O, neen! geen zoete troost mag thans mijn mend doen hooren,
 Een zware, droeve pligt, ziet gij door mij vervuld!
 Zeg, Egmond! blijft de hoop nog in uw boezem gloren?
 Deukt ge immer, dat gij vrij, van hier vertrekken zult?
 Die hoop, mijn vriend! verdwijnn'! Verijddeld zijn uw wenschen
 Naar gunstige ommekeer, van uw rampzalig lot!
 Verwacht geen' deerenis. — Wacht geen genâ van menschen,
 Sla de oogen hemelwaarts! Wacht slechts genâ ... bij God!

EGMOND.

Moest dan de laatste vonk van stille hoop verdooven? —
 En welk een vonnis heeft mijn regter mij bereid?

RITHOVEN.

Mijn Egmond! 't hoofd omhoog, 't verbrijzeld hart naar boven.
 Welhaast verruult gij de aard' voor de eindlooze eeuwigheid!

EGMOND.

Zal 'k dra de laatste teug des lijdensbekers drinken?
 Wanneer ontvangt mijn trouw, uit beulenhand, haar loon?

RITHOVEN.

Mijn zoon!... vóór nog de zon met middaggloed zal blinken,
 Verschijnt uw vrije ziel voor 's Almagts vaders troon! —

EGMOND.

Reeds nu?.... Zou Alba dan zich zelfs niet doen verbidden
Tot uitstel, zoo uw mond, die beê hem hooren liet?

RITHOVEN.

Ach, Egmond! welke reên 'kreeds vroeger bragt in 't midden,
Hoe 'k voor u smeeken mogt,... Helaas! 't was al om niet!
Hoor! nimmer, nimmer nog heb ik de knie gebogen
Voor andren Heer, dan Hem, die 't gansch heelal regeert,
Maar, met uw treurig lot, diep in de ziel bewogen,
Heb ik tot in het stof voor Alba mij verneêrd. —
Ik ben, als voor mijn God — dien man te voet gezonken,
'k Heb nederknielend hem gebeden om genâ!
Het antwoord, dat mij trotsch is in het oor geklonken
Was: „Doe wat ik gebied, uw smeeken is te spâ.”

EGMOND.

O! zij het niet te spade als hij zijn God en Vader
Eens om genade smeekt, in de ure van den dood!

RITHOVEN.

Deez' beê voor 's vijands heil brengt u Gods liefde nader,
Die 't „heb uw vijand lief,” den Christenen gebood.
En nu, lees zelf, mijn zoon! welk lot u staat te wachten,
Welk vonnis, 't bloedgerigt, heeft over u geveld!
Gods vaderliefde sterke in 't lijdensuur uw krachten,
En doe gelaten 't hoofd u bukken voor 't geweld!
Denk hoe de Heiland leed, in schijn door 't regt veroordeeld,
Hoe Hij geduldig droeg, wat God te dragen gaf!
Zijn zoendood heeft ook u, u zondig mensch, bevoordeeld;
Toeve u zijn heerlijkheid aan gindsche zij van 't graf!

Hij geeft hem het geschreven vonnis over.

EGMOND *leest het vonnis, na eenige oogenblikken peinzens.*

Maar toch! 'tis schrikkelijk wreed, door beulenhand te sterven,
Te wachten, door 't bevel zijns konings, 't gruwzaamst lot!
Voor jaren lange trouw, niets anders te verwerven
Dan ondank, schande en dood, op 't eerloos moordschavot.
Nog zweer ik, aan de grens geplaatst van 't aardsche leven,
Dat nooit mijn hart in zich één opzet heeft gebrouwd,
Waarvan 'k niet aan mijn' vorst nog rekenschap durf geven.

Geen denkbeeld van verraad heeft ooit mijn ziel berouwd.
 Waardoor toch zie 'k mij thans deez' droeven staat beschoren?
 Vergreep ik me aan mijn plicht in mijne onwetendheid?
 Zou dan des Konings oor niet naar mijn smeeken hooren,
 Werd hem mijne argloosheid als nog ten toon gespreid?

RITHOVEN.

Helaas! ik vrees, mijn zoon! dat niets hier meer kan baten!
 Filips herroept het eens geslagen vonnis nooit!
 Maar ook! zal Alba's wrok zich ooit verbidden laten?
 Hij gunt zich zelfs geen rust voor 't wraakplan is voltooid!

EGMOND.

Maar, zoo 't al waarheid zij, dat ik mijn plicht verzaakte,
 Waarom heerschzuchtig dan de billijkheid verkracht?
 Waarom het vuig bedrijf, dat mij strafschuldig maakte,
 Niet voor den rigterstoel van 't Gulden Vlies gebragt?
 Is onder zijn bestier geen aad'lijk regt meer heilig?
 Wordt zelfs zijn slavenjuk den ridder opgelegd?
 Maar ach! hoe vraag ik nog? Wie, wie is verder veilig,
 Dáár, waar des pleiters hulp ter vierschaar wordt ontzegd?

RITHOVEN.

Verbitter u 't gemoed niet nutt'loos meer door grieven,
 Die zelfs des Keizers magt u niet herstellen kan;
 Draag met geduld uw kruis, zooals 't God zal believen,
 En blijf tot 's levens end', mijn Egmond! held en man!

EGMOND.

O! 'k heb zoo menigmaal bij 't dond'ren der kartouwen,
 Bij 't bliksemen van 't staal, gevaar en dood getart,
 En altijd bleef mijn' ziel op Gods ontferming bouwen,
 En nooit ontzonk de moed, 't vertrouwen aan mijn hart;
 Maar, had mij in dat uur het lood uit 's vijands trompen,
 't Vijandelijke zwaard den levensdraad verscheurd,
 'k Was door een weduw, ja! maar rijk en onbekrompen,
 Door kroost, wel vaderloos, maar niet verarmd, betreurd.
 En thans! Als straks mijn hoofd van't ligchaam zich zietscheiden
 Is armoede en ellend het deel van vrouw en kind!
 Wie zorgt dan voor mijn kroost en voor mijn Ega beiden?
 Zoo vurig, zoo opregt, zoo innig steeds bemind?

RITHOVEN.

Hij, zonder wiens gebod geen hoofdhaar zich ziet krenken,
 Hij, die het kleinste insect, het nietigste wormpje voedt,
 Hij, Egmond! die elk' mensch, wat hij behoeft, wil schenken,
 Is 't, die bij 't bangst gevaar, uw gade en kroost behoedt.

EGMOND.

Dank, Vader! voor dien troost! Maar toch, ik zal het wagen,
 Aan 's Konings menschlijkheid, mijn kind'ren en mijn vrouw
 Met klem en nadruk, schoon in ootmoed, op te dragen:
 Zoo plukken *zij* misschien de vruchten *mijner* trouw.

RITHOVEN.

Dat is uw dure pligt als echtgenoot en vader,
 Maar, slijt uw' laatsten tijd niet slechts in aardsehe zorg:
 Peins op uw zielenheil en de eeuwigheid te gader;
 Kies, in het stervensuur, den Heiland u ten borg!

EGMOND.

't Is moeilijk, hart en ziel, gehecht aan dierbre panden,
 t' Ontscheuren aan deez' aard', die zooveel schoons ons biedt.

RITHOVEN.

Het zalig zoet van 't oord, waar ge eenmaal wenscht te landen,
 Is eind'loos meerder waard', dan wat men hier geniet.

EGMOND.

Maar 't valt zoo schrik'lijk zwaar door 't zwaard des beuls te sneven!
 'k Gevoel, hoe diep die smaad den wrok me in 't harte plant.

RITHOVEN.

De Christus stierf aan 't kruis! En Hij.... Hij heeft vergeven!
 Verdoof ook gij de vlam, die in uw boezem brandt. —
 Denk, dat uw heê vaak luidt: „Vergeef mij mijne schulden,
 „Zoo als ik die vergeef, hem, die mij snood misdeed.”
 Volg 't Godlijk voorbeeld na! Leer 's vijands boosheid dulden
 En zoek in 't stil gebed kracht voor uw grievend leed.

EGMOND.

Neen! 'k zal voor uw vermaan baldadig 't oor niet sluiten!
 'k Zal bidden aan mijn God vergiff'nis en genâ;
 'k Werp uit mijn zondig hart en haat en afkeer buiten,
 En 'k sla mijn smeekend oog naar 't kruis op Golgotha.

RITHOVEN.

Ja! zoek uw kracht
 In 's onspoeds nacht
 Bij Hem, die 't al regeert!
 't Misdadig hart,
 Vervuld met smart,
 In 't stof voor God vernêerd;

Geen nijd noch haat,
 Geen wensch naar kwaad
 Woont in des Christens ziel;
 Die wreekt zich niet,
 Welk bang verdriet
 Hem ook ten deele viel.

Maar stijgt de nood,
 En grimt de dood
 Op 't onverwachts hem aan;
 Hij slaat het oog,
 Tot God omhoog
 Tot wien hij dra zal gaan!

Hij denkt aan Hem,
 Wiens liefdestem
 De zondaars tot zich riep;
 Hun tot genâ,
 Op Golgotha,
 Aan 't hout des vloeks, ontsliep!

Hij werpt den last
 Hem opgetast,
 Zijn zorg en angst en kruis,
 Op Hem, wiens leed
 Zijn schuld voldeed!....
 Hem voert, in 's Vaders huis.

Dat, Egmond! is de troost, dien Godsdienst u kan geven!
 Houd aan dat anker vast, hoe fel de noodstorm woed',
 Dan zal, in 't uur des doods, Gods heilgeest u omzweven

Dan vindt gij kalme rust, in uw geschokt gemoed!
 En nu! vaarwel mijn zoon! Ook Hoorne moet het weten,
 Hoe ras zijn levenscind' hem hier op aard verbeidt;
 Heb ik mij van dien last, die droeve taak, gekweten,
 Dan keer ik weêr, en toef tot dat de dood ons scheidt.

VIERDE TOONEEL.

EGMOND, (*alleen.*)

Ziedaar de laatste vonk van zoete hoop verdwenen;
 Mijn heldre voorspoedszoon! wel hebt gij kort geschenen!
 Wel spoedig is uw glans, uw middaggloed gedooft!
 Sabina! hartsvriendin! straks ziet ge u wreed beroofd
 Van hem, die u ten steun, ten stut moest zijn in 't leven;
 Dra zal het weduwkleed uw ranke leest omgeven,
 En weent uw min'lijk oog een' tranenvloed van rouw!
 Sabina! Hemelsch beeld van ongekrenkte trouw,
 Het heil, het rein geluk, dat ons onze echtstaat baarde,
 Was mooglijk veel te groot, te zalig voor deez' aarde.
 Kan ongestoord genot ter waereld niet bestaan?
 Helaas! hoe zwart en bang grint u de toekomst aan!
 Voldoet het Alba niet uw echtvriend te doen sterven,
 Moet ook zijn wreed bevel u euf en goed doen derven?
 Wel duister is het lot dat u, Sabina! beidt; —
 Maarneen! God droogt den traan, door weeuwen wees geschreid.
 Hij wil en zal in nood de droeven niet begeven,
 Maar wèl hun eenzaam pad door Seraphs doen omzweven,
 Wier bovenaardsche magt voor ramp en smart hen hoedt,
 Tot ook hun levensreis op aard' ten einde spoedt.
 Dan zal het wederzien in 't zalig oord dáár boven,
 Door ongekend genot hun zielenwee verdoven;
 Dan scheidt ons helsch geweld noch beul, schavot noch zwaard,
 Maar zien wij de Eng'lenvreugd voor eeuwig, ons bewaard.
 (*Door de geheime deur treden Jonker LAMORAAL
 en FRANÇOIS ongemerkt binnen. — Zoodra EG-
 MOND zijnen zoon ziet:*)

Mijn God! zou'tmoog'lijk zijn? Wart niet de vreugd mijn zinnen?

Trekt daar geen Hemelgeest mijn somb'ren kerker binnen?
Zijt gij 't, beminde zoon! mijn dierb're Lamoraal?

JONKER.

De Hemel zij gedankt! 'k hoor, Vader! weêr uw taal!
'k Mag weêr een warmen kus u op de lippen drukken.

(Zij omhelzen elkander teederlijk.)

EGMOND.

Hoe kan dit wederzien mijn droeve ziel verrukken!
Mijn liev'ling! zooveel heil had ik niet meer verwacht
Wien dank ik dat geluk, zoo groot en ongedacht?
(De jonker wijst op François, die achteraf is blijven staan.)
Hoe kon ik vragen! Wie dan deze kon 't bedenken,
Mij nog deez' vadervreugd, voor dat ik sterf, te schenken.
(François treedt nader.)

Heb dank, Getrouwe! voor dat innig liefdeblijk,
Het laatst dat gij vermoogt!.... Mijn zoon, als ik bezwijk,
Zie dan in dezen man geen dienaar, maar een rader,
Die voor uw welzijn waakt, als boezemvriend, als vader;
François! beschouw mijn zoon niet enkel als uw heer!
Maar wees hem steun en gids op 't pad van deugd en eer.

FRANÇOIS.

Mijn meester! 'k zal zoolang deez' oude en eerlijke oogen
Het daglicht kunnen zien, mijn krachten zulks vermogen,
Niet wank'len in mijn trouw voor Egmonds oud geslacht,
Waarvoor 'k zoo vaak mijn bloed ten offer heb gebragt.
O! waar 't aan mij vergund den laatsten drup te plengen,
Om daardoor nog den draad zijns levens te verlengen,
'k Beklom met blijde ziel voor hem het moordschavot!
Gij, die de harten kent, Gij weet het, groote God!
Hoe gaarne ik folterpijn en mart'ling zou verdragen,
Had met mijn stervensuur zijn vrijheidsstond geslagen!

JONKER.

Ach Vader! 't is dan waar, u wacht zoo wreed een dood?
Maar zulk een droeve slag was immers al te groot?
Wie zou het wagen zulk een schanddaad te bedrijven?
Zoo helsch een gruwel kon niet ongewroken blijven!
Neen! neen! geen mensch op aard zal 't heilloos stuk bestaan,
Geen lage beulenknecht aan u de handen slaan,
Of 't u beminnend volk zal hem den kop vergruizen,

Die 't zich vermeten durft, zoo diep u te verguizen.
 Toch haat het Neêrlandsch hart reeds Spanjes tirannij,
 Ja! vloekt het slavenjuk van dwang en dwinglandij;
 En ik...., ofschoon nog jong, nog bijna knaap te heeten,
 Ik zal dien gruw'bren moord, o Vader! nooit vergeten!
 Ik zweer den Kastiliaan, voor wien 'k in afschuw blaak,
 Als eenmaal Hannibal den Romer, eeuwig wraak!

EGMOND.

Maar Hannibal, mijn zoon! was Heiden; wraak te zweren
 Zal u de liefdeleer des Christendoms niet leeren;
 Neen! reiner zij de gloed, die u de borst ontbrandt.
 Strijd voor het regt des volks, uit liefde voor uw land!
 Laat geestdrift in uw hart voor Neêrlands welzijn glore:
 Dat dierbaar plekje gronds — waarop gij werdt geboren,
 Is meer dan 't leven waard! — Ja! breek de slavenboei,
 Waarin 't den nek thans kromt, en, dien 'k als gij verfoei!
 Spaar goed noch bloed, opdat de vrijheid triomfere
 En welvaart, nevens orde en wet, hier wederkeere!
 Maar, Liefde tot uw land! schenk' daartoe moed en kracht,
 Door wraak wordt slechts verraad en misdaad voortgebracht.

JONKER.

'k Zal voor de eer van Neêrland strijden,
 Vader! zoo als gij het deedt;
 'k Doe in uwe hand den eed,
 Dat zoo lang mijn volk moet lijden,
 Onder 't wee van boei en band,
 Ik 't mijn arm, mijn bloed verpand!

EGMOND.

Moog', o God! die kamp gelukken
 Tegen dwang en tirannij!
 Maak mijn dierbaar Neêrland vrij
 Van de ketens, die het drukken!
 Zegen daartoe elke hand,
 Die zich wijdt aan 't vaderland.

Einde van het derde Bedrijf.

VIERDE BEDRIJF.

EERSTE TOONEEL.

Het tooneel is in een vertrek op het Broodhuis te Brussel, hebbende door een raam uitzigt op het schavot, ter marktplaats opgericht, 5 Junij 1568.

FERDINAND DE TOLEDO.

Ja, 'k zal, ten laatsten maal, voor hem een poging wagen;
 Wel koester ik geen hoop naar wensch te zullen slagen,
 Maar 'k wil niet, dat mijn hart mij ooit betiechten kan
 Dat méér geschied kon zijn tot redding van dien man.
 Neen, Egmond! 'k zal voor u zelfs vaders toorn niet duchten.
 Uw oogst is schraal genoeg; wel nietig zijn de vruchten
 Door u voor dapperheid, in 's konings dienst, geplukt!
 Hoe vaak heeft vroeger mij uw ridderdeugd verrukt,
 Maar hoe deed ijverzucht ook soms mijn boezem jagen,
 Als ik door uwen arm de zege weg zag dragen,
 Of dáár, waar uw banier in 't strijdperk werd ontplooid,
 Altijd uw heldenzwaard met lauw'ren zag getooid.
 'k Misgunde u zooveel roem, maar kon u nimmer haten;
 Ik meende, ik zag in u nog een van die soldaten,
 Wier stoutte krijgsmansgeest gansch Rome heeft bezielde,
 Toen voor zijn Caesar's staf de waereld lag geknielde.
 Mijn ridderlijk gemoed voelde eerbied voor die daden;
 En zijt ge thans met schuld, met 's konings haat beladen,
 Met meelij voelt mijn ziel zoo innig zich vervuld,
 Dat gij door 't zwaard des beuls niet eerder sterven zult
 Voor ik mijn' vader nog gesmeekt heb om erbarmen.
 O! voerde ik door mijn beë u in uws ega's armen,
 Wat zalig schoonen stond' was dan voor mij bereid!....
 Maar ik vergat daar Flips en zijn koudhartigheid!
 Al zijt gij, vader! streng, ja wreed in strafbetooning,
 Nog zijt gij 't niet genoeg in de oogen van den Koning.

TWEEDE TOONEEL.

DE BISSCHOP RITHOVEN, DON FERDINAND DE TOLEDO.

RITHOVEN.

'k Verblij mij dat ik u, Don Ferdinand! ontmoet;
 'k Weet hoe voor 't ongeluk uw ziel steeds deernis voedt;
 Hoe diep 't uw boezem grieft als ge and'ren moet zien lijden,
 Ja! hoe 't uw edel hart het vurigst' mag verblijden
 Wanneer de traan der smart wordt door uw hand gedroogd.
 Gij mogt zoo menigwerf bij 't goed', door u beoogd,
 Des hemels hulp en steun en bijstand u zien schenken,
 Dat zeker mijne beë ter hulpe u niet zal krenken.

DON FERDINAND.

Doe, Vader! mij die beë, voor wie 't ook zij, verstaan,
 En waar mijn hulp het kan daar worde uw wensch voldaan.

RITHOVEN.

't Is Egmonds treurig lot, dat mij uw hulp doet smeeken;
 O! was zijn rein gemoed aan u als mij gebleken,
 Voorzeker knieldet gij met mij voor Alba neêr.

DON FERDINAND.

En, zoo 't u was bekend, hoe vurig ik begeer
 Dat edel heldenhoofd den beul te zien ontscheuren,
 Hoe smartvol ik den dood van Egmond zal betreuren,
 Gij wist, hoe eind'loos diep 't bewustzijn mij bedroeft,
 Dat niets meer baten zal, door wie dan ook beproefd.

RITHOVEN.

Mijn herderambt gebiedt voor 't schuld'loos lam te waken.

DON FERDINAND.

Stond mij 't gebieden vrij, gij zaagt zijn boeijen slaken,
 Ook schoon wat hij misdreef, voor 't regt strafschuldig bleek.

RITHOVEN.

'k Betwijfel dat hij ooit van 't pad der eere week;
 Ik heb zijn ziel doorgrond, maar niets daarin gevonden
 Waardoor zijn trouw aan wet of koning werd geschonden.

DON FERDINAND.

Welaan! mijn vader naakt: voldoen we aan eer en pligt!

DERDE TOONEEL.

DE VORIGEN, ALBA, DE FRANSCH GEZANT.

ALBA, (*tot den Gezant.*)

Gij raadt toegevendheid? Maar schijnt u dan 't berigt
 Van Nassaus stout bestaan zoo nietig? Zijn in 't Noorden
 Diens legerbonden niet geschaard aan d' Eemser boorden?
 Zet niet het oproervuur gansch Friesland reeds in brand?
 Vindt Lodewijk geen hulp in Drenthe en Gelderland?
 Is Groningen ons trouw?

DE GEZANT.

Maar zult gij d' opstand keeren
 Door wrevel, haat en wrok nog eind'loos te vermêeren?
 Gij weet hoe 't Neêrlandsch volk bijzonder Egmond mint
 En 't zeker in zijn' dood een nieuwe reden vindt
 Om zich van 't Spaansch gezag te ontslaan en vrij te maken.

ALBA.

Welligt zou zulk verzet aan enk'len bijster smaken,
 Maar Alba voelt zijn hart niet ligt gekweld door vrees.

DE GEZANT.

Staatkundig schijnt hij 't wijst, die zachtheid steeds beweest,
 Zoo lang te streng gedrag zijn zaak te veel kon schaden.

ALBA.

Ik kan op deze zaak mij langer niet beraden;
 'k Volbreng mijns Konings wil; — maar ook, zoo 'k langer toef,
 Ontroof ik mij van hulp, die 'k elders meer behoef.
 'k Onttrek mijn legermagt drie duizend rappe knechten,
 Die nutter diensten doen, zoo zij voor Spanje vechten,
 Dan waken dat den beul zijn prooi niet worde onetroofd.
 Neen! Is de levensvonk van Egmond uitgedoofd
 En Hoorne meê ontzield, dan zal niet één het wagen
 Om voor het oproervuur meer brandstof aan te dragen;
 Want, krachtiger bewijs verlangt men zeker niet
 Dat hier voortaan mijn wet geen vorsten zelfs ontziet;
 Maar dat, wie ketterij of miltzucht durft te plegen,
 Hij zij dan graaf of boer, hetzelfde lot bejegen'.

DE GEZANT.

Niet altijd is het goed dat men te straf regeert.

ALBA.

Het vonnis moet geveld, zoo als de wet dat leert.

DE GEZANT.

Men kan regtvaardig zijn, maar zich voor wreedheid hoeden.

DON FERDINAND.

Ja, Vader! 'k smeek u meê, dat gij nog moogt bevroeden
Hoe, schoon ook billijkheid in deze zaak u leidt,
De haat van tijdgenoot en nazaat u verbeidt.
't Geslacht van Toledo, dat steeds zich mogt beroemen
Op 't geen men edel, goed en ridderlijk mag noemen,
Ontvalt door wreedheid ligt een paerel aan zijn kroon.

ALBA.

Uw vrees voor d'ouden roem van ons geslacht is schoon!
Maar 'k wil van tijdgenoot en nazaat 't oordeel tarten.

RITHOVEN.

Zoo, Hertog! onschuld slechts zich huisvestte in de harten
Van hen, wie 't zwaard des beuls of mutsaard dra verwacht,
En zoo die schuld'loosheid u werd aan 't licht gebragt,
Zou dan ook u vergeefs genâ zijn afgebeden?

ALBA.

Eerwaarde vader! schaars wordt schuld opregt beleden!
Maar, doelt uw vraag misschien op Egmonds schuldloosheid?

RITHOVEN.

Ja! nog een luttel tijd, en hij wordt heêngeleid
Ter plaatse waar uw wil den braven zal doen sneven.
O! mogt uw menschlijkheid als nog het kwaad vergeven,
Waarvan de laster hem boosaardig heeft beticht.

ALBA.

Hoe! zijn geen gruweldaan genoeg door hem verrigt?
Heeft hij het oud geloof gehandhaafd naar behooren?
Of heeft de kerk den dood niet aan een elk beschooren,
Die ketterij bedriift en ongewroken dult?

RITHOVEN.

Maar steeds bleef Egmonds ziel door 't waar geloof vervuld.

ALBA.

Ik deed u, bisschop! niet uit Yp'ren herwaarts komen,
Opdat omtrent deez' zaak uw oordeel werd vernomen;
Een meer bevoegde magt heeft noodig thans beschouwd
Dat Egmond sneven zal; u werd de taak vertrouwd,

Den schuldigen, eer hij op 't schandschavot zal sterven,
De laatste hulp en troost der kerk te doen verwerven.

RITHOVEN.

Aan 't geen mijn pligt gebod werd naar ik meen voldaan,
Maar, aan den rand des grafs een sterv'ling gâ te slaan,
't Verborgent' van zijn hart tot op den boôm te peilen,
En dan hem onbevlekt te zien van schuld en feilen,
Waarneê de nijd en haat hem schaamt'loos heeft bezwaard;
Te weten, dat zijn arm, indien hij werd gespaard,
Zoo nuttig nog voor land en vorst zou kunnen wezen,
Dat noopt mij, zelfs uw wrok, o hertog! niet te vreezen,
Maar u, een mensch als hij, te drukken op 't gemoed,
Hoe 't zeker schreit om wraak, plengt gij dat schuld'loos bloed.

ALBA.

Deez' al te stoute taal kan 'k langer niet verdragen.

RITHOVEN.

Gelijk een moeder voor haar wicht zou 't uiterst' wagen,
Wanneer men van haar borst den liev'ling scheuren kwam;
Zoo als de herder strijdt voor 't wreedbesprongen lam,
Om 't aan der wolven muil en klaauw te gaan ontrooven,
Zoo vindt de dienaar Gods en kracht en moed daar boven,
Om niet te sidd'ren voor der menschen toorn en wraak,
Wanneer zijn mond bepleit der onschuld heil'ge zaak.

ALBA.

Genoeg! mijn wil staat vast, die laat zich niet verzetten —
Ik zal den geuzenkop door 't zwaard des beuls verpletten.
(*In woede af.*)

VIERDE TOONEEL.

DE VORIGEN, zonder ALBA.

Don FERDINAND.

Gij hebt met mannenmoed uw priesterpligt voldaan!

RITHOVEN.

Ik heb de onnoozelheid ten eind' toe voorgestaan, —
'k Zal bij zijn' laatsten togt mijn' Egmond niet begeven.
(*af.*)

VIJFDE TOONEEL.

Don FERDINAND. De Fransche GEZANT.

DE GEZANT.

De roem, die de eeuwen tart, zal Egmonds naam doen leven
 Zoolang men dapperheid en moed vereeren zal.

Don FERDINAND.

Mij, grieft de dood diens helds, door 't strafzwaard, bovenal;
 Zoo hij zich al vergreep, naar 't oordeel van den koning,
 Zijn vroeg're dienst en trouw gaf aanspraak op belooning,
 Van and'ren aard gewis, dan thans hem is bewaard.

DE GEZANT.

Hoezeer de lielievaan, door 't woeden van zijn zwaard
 Meermaal de schande trof, in 't stof te moeten buigen,
 Kan Frankrijk om zijn' val slechts deerenis betuigen;
 Het eert de ridderdeugd, ook die zijn vijand tooit.

Don FERDINAND.

Een hart, dat klopt voor de eer, vergeet zijn daden nooit.

ZESDE TOONEEL.

EGMOND. RITHOVEN. *Don FERDINAND. de Fransche*
 GEZANT. *Wachten.*

EGMOND, (*opkomende ziet door het venster het opgerigt*
schavot.)

Een huiv'ring grijpt mij aan! Ziedaar de plaats bereid
 Waarop het laatst tooneel mijns levens af zal spelen.
 Het heil der liefde en al 't genot, dat mij mogt streelen,
 Als ik mijn dierbaar kroost zag dart'len aan mijn zij;
 Der vriendschaps zoet verkeer, — 't is alles dra voorbij....
 Als 't leven ons ontzinkt, blijkt alles ijdelheid! —
 Wat baat ons eer en roem, bij 't nad'ren van het graf?
 Wat gloriekrans, behaald bij 't barnen der gevaren?
 De lauw'ren sieren slechts een korte wyl de haren,
 Dan is hun glans verdord; — En, 't zij het wisslend lot
 Ons sneven doet op troon, op slagveld of schavot,
 Wij leggen eerst den tooi van aardschen luister af.

Waar dan de ziel naar smacht, als naar het hoogste goed;
 Het is: de Hemelvreugd van 't zalig land daar boven,
 Waar de Eng'len, om den troon der Almagt, blij Hem loven,
 Die aan het zondig hart, dat op zijn' liefde bouwt,
 Een heilgenot belooft, op aarde nooit aanschouwd,
 En eens op Golgotha gekocht door eigen bloed.

RITHOVEN.

Heil u, dat zulk een taal uw boezem lucht mag geven!
 Zoo wordt het sterven u geen bang en angstig sneven,
 Maar overgang tot heil, op aarde nooit gekend.

Don FERDINAND.

En vóór uw veege voet ter strafplaats heên zich wendt,
 Moet ik schoon Kastiliaan u, Neêrlands held! betuigen
 Dat ik vol eerbied mij blijf voor uw grootheid buigen.
 Ja! werd voorheen uw roem door mij op 't hoogst begeerd,
 Thans heeft uw heldenziel ook 't sterven mij geleerd.

EGMOND.

't Is zoet, van Alba's zoon dat vriend'lijk woord te hooren.

FERDINAND.

Uw mann'lijke inborst zou uw vijand zelfs bekoren,
 Hoeveel te meer dan mij, die nooit u haten kon.

EGMOND.

Het was de zwaarste strijd, waar 'k immer in verwon,
 Mijn hart van 't schoon der aard', van 't leven los te rukken,
 (*op Rithoven wijzende.*)

Maar, door deez' vriend geleid, mogt mij die kamp gelukken,
 En, zoo 'k van Alba nooit dan hardheid ondervond,
 Ik dank hem, dat hij mij deez' zielenherder zond.
 De weg, dien deez' mij wees, wil 'k tot aan 't eind' betreden.

RITHOVEN.

Gij hebt uw levenskamp kloekmoedig afgestreden.
 Gods hulp blijv' u ter zij in 't worst'len met den dood.

EGMOND.

Zijn trouw wijkt zeker niet bij 't stijgen van den nood!
 O, mogt ook 't Neêrlandsch volk die waarheid nooit vergeten!
 Hoe diep de ziel zich voelt door smart van één gereten,
 Hoe zwaar het juk moog' zijn, dat God te torschen geeft,
 Hoe angstig 't kloppend hart bij druk en onspoed beeft,
 Hij geeft ons kracht naar kruis; en, 't magtigste aller rijken

Moet, zonder hulp van Hem, als 't mast'loos schip bezwijken;
 Maar, hoe de noodstorm giert, hoe fel de orkaansoms woed',
 Zijn' stem, Zijn wil gebiedt,.... En.... 't redloost' is behoed.—
 En nu!.... Vaart allen wel! 'k sterf met een rein geweten,
 'k Heb nimmer eed noch plicht aan vorst of volk vergeten;
 'k Beveel daarom gerust mijn' ziel in 's vaders hand,
 En smeeke, tot op 't schavot, om heil voor 't vaderland.

(*Egmond en Rithoven met de wachten af.*)

ZEVENDE TOONEEL.

De Graaf van HOORNE. Don FERDINAND. DE GEZANT.

Eenige oogenblikken heerscht er eene diepe stille. De Fransche gezant ziet door het venster naar hetgeen op het schavot voorvalt. — Intusschen wordt de Graaf van Horne tusschen de wachten opgebracht.

De Fransche GEZANT.

Daar valt het heldenhoofd, dat Frankrijk vaak deed beven.

HOORNE.

Zijn schuldellooze ziel is de oorsprong weêr gegeven!
 De kluisters zijn vernield, waar helsche tirannij
 Hem snood in hield omklemd; — thans is mijn Egmond vrij!

Don FERDINAND.

Hij heeft d'onwelkbren roem vol luister zich verworven
 Met ridderlijken moed, als held te zijn gestorven.

HOORNE.

Waar ook de ware held zijn laatsten adem geeft,
 Daar sterft hij groot van ziel, zoo als hij heeft geleefd.

Don FERDINAND.

Ook u is dra, helaas! dat treurig lot beschoren.

HOORNE.

Dan is ons leven wel, doch nooit onze eer verloren,
 Maar, op den Spaanschen kop, die lacht met eed en eer,
 Daalt, in der braven oog, alléén de schande neêr.

'k Zie me als u, het lot verbeiden,
 Egmond! dat der beulen zwaard,
 Mij zal 't hoofd van 't ligchaam scheiden
 En mijn ziel ontscheurt aan de aard.

Ja! 'k zie dra de ketens breken,
 Aangesmeed door helsch verraad! —
 Zal ons 't Neêrlandsch volk niet wreken?
 Duldt het straf'loos al dat kwaad?

Neen! ofschoon ons bloed moet vloeijen,
 In ons heiligst regt verkort,
 Als de vrijheid mag herbloeijen,
 Is het nutt'loos niet gestort.

Wil dus met uw hulp niet wijken,
 Bij den nood van 't vaderland;
 Doe de vrijheidszon weêr prijken,
 Vader! aan dit heilig strand!

Moet mijn bloed het moordblok kleuren,
 Als een prooi van dwing'landij,
 't Moog' mijn dierbaar volk ontscheuren
 Aan het juk der slavernij!

't Sterke, Nederland! uw krachten
 Als gij eens uw boeijen slaakt,
 En met moed den stond blijft wachten
 Dat het vuur der vrijheid blaakt.

Vrijheid in geloof en denken,
 Onafhank'lijk volksbestaan,
 Wil dat, God! aan Neêrland schenken,
 Of doe 't land, als wij, vergaan!
(Hoorne af met de wachten.)

ACHTSTE TOONEEL.

De hertog VAN ALBA. Don FERDINAND. DE GEZANT.

De hertog VAN ALBA, (met triomferend gelaat.)
 Volvoerd is mijn bevel! — De hoofden zijn gevallen
 Van 't vuige kett'ren paar! — Die snoodsten der vasallen,
 Die Flips voorheen bijna zooveel vertrouwde als mij,
 Verwekken in mijn hart geen vrees of jalouzij,
 Geen angst noch afgunst meer! — Verwinnend mag ik juichen
 Dat ik hun fieren nek, voor 't beulenzwaard zag buigen.
 O! zoo, na hunnen val, één wensch mijn hart bezielt,
 't Is, Neêrlands volk! dat gij voor mij ter nederknielt,
 Mij, 't stof der voeten kust, gedweê u zult gedragen,
 Zoo als 't aan Spanje's vorst, — zoo als 't mij zal behagen;
 Maar, steekt het geuzengraauw toch d'oproerstandaard op,
 Dan plette 't staal des beuls ook hen den vloekb'ren kop.

DE GEZANT.

De Nederlander moog door dwang uw boeijen dulden,
 De nijd en haat, die lang hem reeds het hart vervulden,
 Slaan ligt, bij meer geweld, in laaije vlammen uit.

DON FERDINAND, *(naar buiten wijzende.)*

Ziet! wat dat woest misbaar, die volkshoop daár beduidt?
 De vonk van rebellie schijnt fel genoeg te gloren.

ALBA *(in drift).*

Gal wil den oproergloed in zijn geboorte smoren;
 Verdelg het dol gespuis door kracht van vuur en zwaard.

DON FERDINAND.

Ik straf wie zich verzet. —

ALVA.

Geen mouter blijv' gespaard.

(Don Ferdinand haastig af.)

NEGENSE TOONEEL.

ALBA. DE GEZANT.

*Zij slaan door het venster gade, hetgeen op het marktveld
 voorvalt.*

ALBA.

't Is niet vergeefs gezorgd. Zoo men geen kracht liet blijken,

Mijn knechten zouden dra voor de overmagt bezwijken.
Ruim twintig vendels zijn geschaard rondom 't schavot.

DE GEZANT.

Toch ziet gij zelf, hoe 't volk met al uw benden spot;
Toch treedt het stout vooruit, om hen terug te dringen,
Die 't naast het schouwtooneel der droeve straf omringen.
Zie, hoe 't elkâar betwist, elk drupje dierbaar bloed
Dat van die schandplaats leekt. Die trouw schokt mij 't gemoed!
Voorwaar! wie zoo veel liefde, als Egmond, mogt verwerven.....

ALBA.

Kon slechts gevaarlijk zijn en moest noodwendig sterven.
Maar zie! daar drijft mijn zoon dat laf en laag gemeen
Reeds, met zijn musketiers, als kind'ren voor zich heen!
't Is als een schapendrift, wier herder 't is ontnomen
En dwalend' door de hei, den wolf niet kan ontkomen.

TIENDE TOONEEL.

DE VORIGEN. — FRANÇOIS, (*door wachten binnen gevoerd.*)

EEN DER WACHTEN.

Deez' man heeft, Hertog! 't volk verleid tot muiterij.

FRANÇOIS.

Neen, dienaar van 't geweld! Het volk kiest zelf de zij
Van hem, die Egmonds dood in Spanjaards bloed wil wreken,
't Zal, van dit oogenblik, de helsche kluisters breken,
Waarin de dwing'landij 't baldadig heeft gesmeed;
Het is tot elk verzet, tot elken kamp gereed!
Al doet het beulenwaard er duizenden nog vallen,
De zaak van 't vaderland vindt nieuwe duizendtallen,
Die haken naar den stond' van dien gewenschten strijd,
Waaraan hun arm, hun kracht, hun leven is gewijd.

ALBA.

Wie durft zoo stout een taal in mijn nabijheid spreken?
Is nog niet klaar genoeg, mijn strengheid u gebleken?
Wie waagt het Alba's toorn, vermeet'le! te weêrstaan?

FRANÇOIS.

Dat volk, dat lang genoeg in banden zich liet slaan,
 Dat lang genoeg den nek zich onder 't juk zag krommen
 Van Spanjes tirannij; — dat, hertog! door uw drommen,
 Uw legerbenden zich van vrijheid zag beroofd,
 Heeft thans in 't bang gemoed de dwaze vrees gedooft!
 Geen angst zal Bato's kroost voortaan de ziel beknellen,
 Maar 't zal de borst van moed en geestdrift voelen zwellen.
 Als 't Spanjes gruweldaan, gepleegd op Neêrlands grond,
 Verdiende straf bereidt; — zoo wordt de bange stond,
 Waarin men 't zuilenpaar der vrijheid durfde sloopen,
 Het uur waarin ons volk weêr mag op redding hopen;
 Zoo wordt het edel bloed, gestort bij Egmonds val,
 Eens 't zaad, waaruit de boom der vrijheid kiemen zal.

ALBA.

U zal die vrijheidszon, voorzeker! nooit verkwikken.

FRANÇOIS.

'k Zal fier, als Egmond deed, den dood in 't aanschijn blikken,
 Die zeker naar uw wil, wel spoedig mij verbeidt.

ALBA, (*verbaasd.*)

Die onverschrokken moed, die elk ten toon hier spreidt
 En die noch voor geweld, voor kracht noch magt wil bukken,
 Kon ligt het helsche plan van afval doen gelukken,
 Zoo niet des konings zaak werd door mijn' arm gestut.
 (*Alba af.*)

FRANÇOIS.

Maar 't volk van Nederland wordt door Gods arm beschut.

Sluit, in onbeperkt vertrouwen,
 Met dien Vorst een hecht verbond,
 Neêrland! en uw dierb're grond
 Zal de vrijheid weêr aanschouwen;
 't Ziet, hoe diep in 't stof verneêrd,
 Hoe verdrukt door 's vijands benden,
 Toch het dreigend onheil wenden,
 Als Gods almagt 't heeft begeerd. —

Zie! reeds wappert in het Noorden
Nassauws krijgsbanier u voor:
Geef, mijn volk! der stem gehoor,
Die u oproept naar die oorden,
Waar Oranjes heldenzwaard
Vrijheid zal doen zegepralen.
Neêrland! wil niet langer dralen,
Wordt die gulden vrijheid waard. —
(*Eene schrede vooruit tredende tegen het auditorium.*)

Nakroost! zaagt ge uw vad'ren vallen
Door het zwaard der dwing'landij,
Denk, hun sneven maakte u vrij!
Laat alom hun lof dan schallen,
Meld hoe 't edel voorgeslacht,
Offrend goed en bloed, den zegen
Van de vrijheid heeft verkregen,
Die zoo blijde u tegenlacht. —

Wacht u onspoed of verblijden,
Draagt eendragtig lief en leed,
Zoo als 't eens uw voorzaat deed
Onder bitter kruis en lijden;
Ja! hoe duister soms de nacht
Zich aan Neêrland moog' vertoonen,
Zoo hier eendragt slechts blijft wonen,
Steu't Gods liefde u door zijn kracht.

De Serie van dramatische werken verschijnt in afleveringen die op onbepaalde tijden worden uitgegeven. Elk dramatisch werk zal in één aflevering compleet zijn.

De geheele jaargang zal een deel van minstens 8 vellen druks beslaan.

De prijs van elken jaargang is **Twee Gulden**.

Aan Rederijkers of letterkundige gezelschappen, die zeven of meer exemplaren bestellen, wordt elk exemplaar berekend tegen één gulden vijftig cents.

De uitgever dezes heeft mede uitgegeven en algemeen verkrijgbaar gesteld:

Dramatische fragmenten, Keur van uitgegeven en onuitgegeven tooneelpoëzy. Met een in kleuren gedrukt omslag. Prijs f 1.50

Deze bundel bevat veertien fragmenten van verschillende uitgebreidheid, die elk een op zich zelf staand geheel vormen, geschikt ter opvoering in de kamers.

H. J. Schimmel, dramatische werken: Twee Tudors, Joan Woutersz., Gondebald, Giovanni di Procida, Oranje en Nederland, Lodewijk de Elfde, Napoleon Bonaparte, de val van het directoire.

Elk dezer stukken is afzonderlijk verkrijgbaar.

H. J. Schimmel, verspreide gedichten, met eene staalgravure naar Ch. ROCHUSSEN, in groen linnen prachtband, verguld op sneê f 2.50

N. Donker, Het hemd is nader dan de rok " 0.25

W. J. Hofdijk, een fantazy uit de werkelijkheid " 0.50

E. J. Potgieter, het uurwerk van het metalen kruis. " 0.20

VERBETERING.

In de eerste aflevering, blz. 12 reg. 11 v. o.
staat: in den Haag lees: hier.

Gedrukt bij P. D. van Es, Amsterdam.

